OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

21.11.2017

Lainvalmisteluosasto

LsN Maarit Leppänen

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle Kanadan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen laaja-alaisen talous- ja kauppasopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 149/2017 vp)

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi lokakuussa 2016 Kanadan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välillä allekirjoitetun laaja-alaisen talous- ja kauppasopimuksen (*CETA-sopimus*) siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

CETA-sopimuksella perustetaan itsenäinen, puolueeton ja pysyvä sijoitustuomioistuinjärjestelmä korvaamaan välimiesmenettely riidanratkaisukeinona sijoittajansuojaa koskevissa riita-asioissa. Tuomioistuinjärjestelmään sisältyy muutoksenhakumahdollisuus ja tuomareille on asetettu korkeat eettiset säännöt heidän riippumattomuutensa ja puolueettomuutensa varmistamiseksi.

Oikeusministeriöllä ei ole lausuessaan lakivaliokunnalle valtioneuvoston selvityksestä E 32/2016 vp Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kanadan välisen vapaakauppasopimuksen oikeudellisesta tarkastuksesta ollut riidanratkaisua koskevilta osin valtioneuvoston E-kirjeeseen huomautettavaa, koska CETA-sopimus ei oikeusministeriön arvion mukaan sisältänyt sellaisia riidanratkaisua koskevia elementtejä, joita Suomi ei voisi hyväksyä. Oikeusministeriö kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että kaksivaiheisen investointituomioistuimen perustamisen vaikutuksia ja riidanratkaisujärjestelmän toimivuutta käytännössä on vaikea arvioida.

CETA-sopimuksen 8 luvun määräykset on sisällytetty siihen vasta sopimuksen oikeudellisen tarkastelun yhteydessä. Jäsenvaltioilla ei näin ollen käytännössä ole ollut mahdollisuuksia vaikuttaa määräysten sisältöön. Oikeusministeriön aiemmin tekemä arvio määräysten hyväksyttävyydestä pätee näin ollen edelleen.

CETA-sopimuksen riidanratkaisua koskevat määräykset ovat jääneet vaikealukuisiksi ja vastaavasti vaikeasti ymmärrettäviksi. Oikeusministeriö pitää siksi valitettavana, ettei määräysten sisältöä ja tarkoitusta ei ole tehtyä enemmän avattu hallituksen esityksen perusteluissa. Oikeusministeriö ei kuitenkaan näe estettä sille, että eduskunta hyväksyisi CETA-sopimuksen niiltä osin kuin Suomella on siihen toimivalta.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi